

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра журналістики та мовної комунікації

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-
педагогічного факультету

_____ Інна САВИЦЬКА
«_____» _____ 2025 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри журналістики
та мовної комунікації

протокол № 12 від “17.04.2025 р.

Завідувач кафедри

_____ Світлана ХАРЧЕНКО

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та
регіональні студії»

_____ Наталія
КРАВЧЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Мова дипломатичних документів»**

Спеціальність – С3 Міжнародні відносини (Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії)

Освітня програма – Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник – завідувач кафедри журналістики та мовної комунікації,
д-р філол. наук, проф. Харченко С.В.

Опис навчальної дисципліни

«Мова дипломатичних документів»

Програму навчальної дисципліни спрямовано на подальший розвиток професійної лінгвістичної та комунікативної компетенцій студента, зокрема надати знання і виробити практичні навички щодо правильного вживання граматичних форм та лексичних одиниць в текстах дипломатичних документів. Завдання навчальної дисципліни: вивчити лексико-граматичні особливості текстів дипломатичного листування, засвоїти характерні риси дипломатичних документів та протокольних вимог до їх оформлення, вимоги до тексту й мови дипломатичних документів, етикетних мовних формул та мовних кліше в дипломатичних документах, форми та правила звертань до осіб з високим та надвисоким статусом, офіційних осіб, дипломатів; сформувати навички щодо правильного оформлення основних видів дипломатичних документів.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика та інформація	
Спеціальність	С3 Міжнародні відносини (Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії)	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов’язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	
Семестр	3	3
Лекційні заняття	12 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	12 год.	6 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	96 год.	106 год.
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	6 год.	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни є подальший розвиток професійної лінгвістичної та комунікативної компетенцій студента, зокрема надати знання і виробити практичні навички щодо правильного вживання граматичних форм та лексичних одиниць в текстах дипломатичних документів

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК 8. Здатність організовувати та проводити міжнародні зустрічі та переговори, розробляти, аналізувати і оцінювати дипломатичні та міжнародні документи.

результати навчання:

РН 9. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

РН 13. Брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

2. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усь ого	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
Модуль 1. ЛІНГВІСТИЧНА ПАРАМЕТРИЗАЦІЯ ДИПЛОМАТИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ														
Тема 1. Нормативно-правове підґрунтя мовних аспектів дипломатичних документів	1		2	2			42	24	1	1			22	
Тема 2. Стилїстичні параметри мови дипломатичних документів	2		4	4				32	2	2			28	
Разом за модулем 1	54		6	6			42	56	3	3			50	
Модуль 2. КОМПОЗИЦІЙНІ, ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ І СИНТАКСИЧНІ РИСИ ДИПЛОМАТИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ														
Тема 3. Дипломатичні документи: вербальні і особисті ноти, особисті листи	3		2	2			54	22	2	1			19	
Тема 4. Дипломатичні документи: візитні картки, заяви	4		2	2				20	2	1			17	
Тема 5. Дипломатичні документи: запрошення	4		2	2				22	1	1			20	
Разом за модулем 2	66		6	6			54	64	5	3			56	
Усього годин за 2 семестр	120		12	12			96	120	8	6			106	

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Нормативно-правове підґрунтя мовних аспектів дипломатичних документів	2
2.	Стилістичні параметри мови дипломатичних документів	2
3.	Стилістичні параметри мови дипломатичних документів	2
4.	Дипломатичні документи: вербальні і особисті ноти	2
5.	Дипломатичні документи: особисті листи, заяви,	2
6.	Дипломатичні документи: запрошення, візитні картки	2

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Нормативно-правове підґрунтя мовних аспектів дипломатичних документів	2
2.	Стилістичні параметри мови дипломатичних документів	2
3.	Стилістичні параметри мови дипломатичних документів	2
4.	Дипломатичні документи: вербальні і особисті ноти	2
5.	Дипломатичні документи: особисті листи, заяви,	2
6.	Дипломатичні документи: запрошення, візитні картки	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота 1. Семантико-стилістичний аналіз промови Президента	42
2	Самостійна робота 2. Укладання комплекту зразків дипломатичного листування, списку вживаних у дипломатичному листуванні варваризмів – іншомовних скорочень, а також спеціальних форм звертання українською й англійською мовами.	54

6. Засоби діагностики результатів навчання:

- усне опитування;
- тестування;
- захист практичних робіт;
- пірінгове оцінювання.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- словесний метод (лекція, дискусія, дебати, співбесіда, метод навмисної помилки тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, анотування);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- пошукове завдання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно з чинним «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Лінгвістична параметризація дипломатичних документів		
Практична робота 1. Нормативно-правове підґрунтя мовних аспектів дипломатичних документів	РН 9, 13. Крім того: Знати мовне законодавство. Розуміти роль та місце дипломатичних документів у дипломатії. Розрізняти види дипломатичних документів, їх структуру Знати узагальнені протокольні вимоги до оформлення дипломатичних документів. Характеризувати спільне й відмінне в ДСТУ та стандартах ISO в оформленні документів. Знати функціонально-стилістичні, лексико-граматичні і семантико-синтаксичні особливості мови дипломатичних документів. Розрізняти структурні текстотвірчі компоненти дипломатичних текстів	15
Практична робота 2. Стилiстичні параметри мови дипломатичних документів		15
Практична робота 3. Стилiстичні параметри мови дипломатичних документів		10
Самостійна робота 1. Семантико-стилiстичний аналіз промови Президента.		30
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Композиційні, лексико-граматичні і синтаксичні риси дипломатичних документів		
Практична робота 4. Дипломатичні документи: вербальні і особисті ноти	РН 9, 13. Крім того: Знати особливості дипломатичних документів. Уміти формулювати протокольні формули, завершальний комплімент. Дотримуватися вимог до композиції текстів дипломатичних документів. Дотримуватися вимог їх лексичного і синтаксичного оформлення	15
Практична робота 5. Дипломатичні документи: особисті листи, запрошення, візитні картки		15
Практична робота 6. Дипломатичні документи: аналітичні довідки, звіт		10
Самостійна робота 2. Укладання комплекту зразків дипломатичного листування, списку вживаних у дипломатичному листуванні варваризмів – іншомовних скорочень, а також спеціальних форм звертання українською й англійською мовами.		30
Модульна контрольна робота 2.		30

Всього за модулем 2	100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$
Екзамен	30
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, що їх студенти здають із порушенням термінів без поважних причин, викладач оцінює нижчою оцінкою (-10 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) згідно з графіком консультацій.
Політика щодо академічної доброчесності:	Самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів. Списування під час самостійних, контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Самостійне виконання завдань та коректне оформлення покликань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей, зразків.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn (<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5256>));
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- електронні ресурси (<https://britannia-school.com/english-for-diplomacy-key-phrases-and-protocol-for-international-relations/>);
- підручники, навчальні посібники, практикуми (Коновченко О. В. Міжнародне листування : навч. посібник. Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», 2012)
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти Черняк О. П., Круглій О. Р. Мова дипломатичних документів : для здобувачів факультету міжнародних відносин / Волинський національний університет імені Лесі Українки, факультет міжнародних відносин, кафедра іноземних мов та перекладу. Луцьк, 2024. 54 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01.07.2010 № 2411-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>
2. Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо / [уклад. Я. Б. Тимошенко]. Київ : Либідь, 1991. 256 с.
3. Вихованець І. Розмовляймо українською : мовознавчі етюди. Київ : Унів. вид-во

«Пульсари», 2012. 160 с.

4. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. Київ : КММ, 2014. 124 с.
5. Коновченко О. В. Міжнародне листування : навч. посібник. Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», 2012. 98 с.
6. Матвеев Юрій. Обов'язкові реквізити міжнародного листа // Секретар-референт. 2006. № 01 (38). С. 38–41
7. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура фахової мови : навч. посібник. Київ : Академія, 2007.
8. Палеха Ю. І., Пристойко В. В. Документування в дипломатичній діяльності. Київ : Ліра-К, 2014. 284 с.
9. Український правопис. Київ : Наукова думка, 2019. 391 с.
10. Шинкаренко Т.І., Гуменюк А.Г., Ковтун О.Ю. Мова дипломатичних документів: навчальний посібник. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2009. 112 с
11. Городенська К. Граматичний словник української мови: сполучники. Херсон : Вид-во ХДУ, 2007. – 340 с.
12. Колібаба Л., Фурса В. Словник дієслівного керування. Київ : Либідь, 2017. 656 с.
13. Перелік нових і старих назв населених пунктів [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://old.uinp.gov.ua/page/perelik-novikh-i-starikh-nazv-naselenikh-punktiv>
14. Про географічні назви [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2604-15#Text>
15. Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки: Закон України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/317-19#Text>
16. Про затвердження Переліку кодів країн світу для статистичних цілей : наказ Державної служби статистики України від 08.01.2020 № 32 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0032832-20#n12472>
17. Словник-довідник з українського літературного слововживання. Київ : Наук, думка, 2004.
18. Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду : док. і матеріали / упоряд.: Л. Масенко та ін. Київ : Києво-Могилянська академія, 2005. 399 с.
19. Дербя С. Термінологія дипломатичних документів. (2022). Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Філологія», 15(83), 66-68. <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/3630>
20. Акульшин О.В., Балабін В.В., Білан М.Б., Ольховой І.О. Українсько-французько-англійський словник зовнішніх зв'язків, стратегії та безпеки / За ред. В.В.Балабіна – голови ред. комітету від України. Київ : Логос, 2006. 240 с.
21. Словник міжнародно-правових термінів / Укладач О. О. Грін. Ужгород: ПП Данило С.І., 2010. 500 с.
22. Основи теорії міжнародних відносин. Словник / М. П. Гетьманчук, Л. О. Дорош, М. В. Здоровега, О. Я. Івасечко, У. В. Ільницька, О. В. Кукарцев, З. Й. Куньч, Ю. Р. Лемко, Г. І. Луцишин, Ю. Я. Тишкун, Я. Б. Турчин. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 340 с.
23. Камінська О. І. Багатомовний тлумачний та перекладний словник дипломатичних термінів / [Олена Ігорівна Камінська та ін.]; за ред. Т. Р. Кияка. Чернівці : Букрек, 2014. 171 с.
24. Камінська О. Методика аналізу фахової мови дипломатії // Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. 2019. № 1. С. 11–14. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apcnim_2019_1_4
25. Кулінич М. А., Руденко Г. М. Стислий український дипломатичний довідник : посіб. для студентів-міжнародників / Дип. акад. при МЗС України, Ген. дирекція з обслуговування інозем. представництв. Київ, 2006. 374 с.
26. Кащишин Н. Є. Стиль текстів дипломатичних документів як поєднання стилів. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна».

2014. Вип. 44. С. 120 – 123.

27. Сагайдак О. П. Словник дипломатичного протоколу та етикету / Європ. ун-т. Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2006. 159 с.

28. Українська дипломатична енциклопедія : у 5 т. / [О. М. Андрєєва та ін.] ; за заг. ред. проф. Д. В. Табачника ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. Харків : Фоліо, 2013. (Присвяч. 180-й річниці Київ. нац. ун-ту).

29. Український дипломатичний словник / Л. І. Абдо-Ясінська [та ін.] ; за ред.: М. З. Мальського, Ю. М. Мороза. Київ : Знання, 2011. 495 с.

30. «Словники України» online [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>

31. Xhemaili Mirvan. The Importance Of The English Language In Public Diplomacy And International Relations // Journal of Liberty and International Affairs. Volume 8. Number 1. 2022. P. 322–339.

32. Feito Gabriela. Communicating In English In Diplomacy. An activity book for language practice in varied settings [Електронний ресурс] <https://publicaciones.filo.uba.ar/sites/publicaciones.filo.uba.ar/files/Communicating%20in%20English%20interactivo.pdf>

33. Науковий журнал «Актуальні проблеми міжнародних відносин». URL: <http://apir.iir.edu.ua/index.php/apmv/issue/view/244>

34. Науковий журнал «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». URL: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/index>

35. Науковий журнал «Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти». URL: <http://international-relations.knukim.edu.ua/>